

**CERCUL DE SUBIECTI PASIBILI DE RĂSPUNDERE
PENALĂ CONFORM alin.(3) art. 197 CP RM**

Ludmila NEGRITU

Dispoziția normei penale consemnată la alin.(3) art.197 CP RM prevede în calitate de subiect al infracțiunii de distrugere sau risipire a bunurilor băncii ca fiind administratorul acesteia. Deopotrivă, la art.134¹³ Cod penal al RM [1], este stabilită, printr-o normă de trimitere, semnificația termenului administrator al băncii, invocându-se Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21 iulie 1995 [2]. Ca urmare a amendamentelor operate în cea din urmă, și anume, abrogarea Capitolului I al Legii instituțiilor financiare, unde la art.3 era definit administratorul, a condus la crearea unei *lacuna legis*, deoarece în noua lege adoptată, Legea privind activitatea băncilor nr.202 din 6 octombrie 2017 [3], nu și-a mai găsit reflectare noțiunea de „administrator al băncii”.

În consecință, legiuitorul a omis să ajusteze legea penală la noul cadru de reglementare al activității băncilor, ceea ce contribuie la încălcarea principiilor de legiferare ca cel al oportunității, coerenței, consecutivității și legalității (art.3) [4].

Potrivit art.4 al Legii privind activitatea băncilor, autoritatea competentă pentru bănci în Republica Moldova este Banca Națională a Moldovei, iar alin. (1) art.36 al aceleiași Legi, prevede că acestea se

constituie și funcționează în condițiile prevăzute de legislația aplicabilă societăților pe acțiuni cu derogările enunțate la alin. (2) art.36 din Legea privind societățile pe acțiuni și actelor normative emise în aplicarea Legii privind activitatea băncilor.

Din acest șir al abrogărilor legislative face parte și Horărârea BNM nr. 203 din 27.07.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la exigențele față de administratori, unde la art.3 erau enumerați exhaustiv administratorii băncii [5], care a fost substituit integral de Hotărârea BNM cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii și al societății financiare *holding* sau *holding mixte*, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare nr. 292 din 29.11.2018 [6]. Noul Regulament, ultimul citat, păstrează la art.3 lista persoanelor vizate, dar deja fără a opera cu termenul de administratori.

Reieșind din situația creată, soluțiile de încadrare a faptelor infracționale comise de către administratorul băncii în procesul de administrare se circumscriu cadrului de interpretare sistemică a legii penale și terminologiei de drept comun, odată ce se atestă lipsa coerenței în legiferarea normelor speciale care să particularizeze specificul răspunderii subiecților din sfera activității bancare.

Astfel, noțiunea legală de administrator o regăsim în Codul civil al R. Moldova (CC RM) [7], care la alin.(2) art.177 prevede că are calitatea de administrator persoana fizică sau, în cazurile expres prevăzute de lege, persoana juridică care, în condițiile legii și ale actului de constituire, este desemnată să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe contul persoanei juridice, respectiv, și că raporturile dintre persoana juridică și administrator li se aplică dispozițiile legale cu privire la mandat și reprezentare, dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel (alin. (6) art.177 CC RM). Dispozițiile art.177 CC, RM se aplică și administratorului sucursalei.

Întru realizarea unor concluzii pertinente și utile vizavi de definirea calității de administrator al băncii, nu este de neglijat anterioara definiție a administratorului băncii dată de Legea instituțiilor

financiare, art.3, care se referea la membru al consiliului, al organului executiv, al comisiei de cenzori, contabilul-șef, conducătorul filialei persoanei, precum și altă persoană investită prin lege sau statut să-și asume obligații, de sine stătător sau împreună cu alții, în numele și în contul persoanei. Contrapunând noțiunile enunțate și listele de persoane din Hotărârea BNM nr. 203 din 27.07.2017 abrogată și Hotărârea nr. 292 din 29.11.2018 în vigoare, care vizează persoanele cu funcții de răspundere din cadrul unei bănci, relevăm lipsa cărorva modificări de esență, ci detalierea funcțiilor de importanță majoră în activitatea băncii, cum ar fi: membrii organului de conducere al băncii: a) membrii consiliului băncii; b) membrii organului executiv al băncii; 2) membrii organului de conducere al unei societăți financiare *holding* sau al unei societăți financiare holding mixte; 3) conducătorii sucursalei băncii din alt stat; 4) persoanele care dețin funcții-cheie: a) contabilului-șef, directorul financiar ai băncii/sucursalei băncii din alt stat ș.a.

În temeiul modificărilor operate odată cu adoptarea Legii privind activitatea băncilor (alin.(2) art.36), dispozițiile Legii privind societățile pe acțiuni [8] cu referire la comisia de cenzori nu sunt aplicabile băncilor, respectiv membrii acesteia nu fac parte din grupul de administratori ai băncii.

Activitatea băncilor este determinată de principiile de guvernare corporativă (alin.(1), art.43) [9], ceea ce presupune că membrii organului de conducere și persoanele care dețin funcții-cheie trebuie să dispună, în orice moment, de o bună reputație, de cunoștințe, aptitudini și experiență adecvate naturii, extinderii și complexității activității băncii și responsabilităților încredințate și trebuie să își desfășoare activitatea în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase. Or, toate acestea întrunesc cerințele de competență și diligență atribuite prin lege administratorului (alin.(1) art.187 CC. al RM).

Totodată, persoanele listate în Regulamentul nr. 292 al BNM activează beneficiind de autonomie decizională (pct. 14; 148; 151; 179 ș.a. ale Hotărârii BNM nr. 322) [10], în baza mandatelor primite și/sau în condiții contractuale de muncă specifice (lit.e) lit.g) alin. (17) art.43

din Legea privind activitatea băncilor, fiind expuse direct la sancțiuni și măsuri sancționatoare din partea Băncii Naționale a Moldovei.

În conchidere, subiecților enumerați în Regulamentul BNM nr.292 li s-ar putea atribui calitatea de administrator al băncii și deopotrivă subiecți ai infracțiunii consemnate la alin.(3) art.197 CP RM, exclusiv în condițiile definirii exprese a administratorului băncii în corpul legii penale sau prin intermediul unei dispoziții de trimitere. În caz contrar, toate dispozițiile legii penale care vizează subiectul infracțiunii ca fiind administratorul băncii, în conținutul actual al legii penale, sunt lovite de caducitate, sub imperiul principiului legalității, individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

Referințe:

1. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.72-74 (14 aprilie).
2. Legea instituțiilor financiare, nr. 550-XIII din 21 iulie 1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1996, nr.1(partial abrogată).
3. Legea privind activitatea băncilor, nr. 202 din 06.10.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr. 434-439 (15 decembrie).
4. Legea privind actele normative: nr.100 din 22.12.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr.7-17 (12 ianuarie).
5. Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la exigențele față de administratori nr.203 din 27.07.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr.289-300 (abrogat).
6. Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei cu privirea la aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii și al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare: nr. 292 din 29.11.2018. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 462-466, art. 1775.
7. Codul civil al Republicii Moldova, nr.1107 din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr.66-75.
8. Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2008, nr.1-4.
9. Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare privind aprobarea Codului de guvernare cooperativă nr. 67/10 din 21.12.2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr. 49-54.

*Conferința științifică națională cu participare internațională
„Integrare prin cercetare și inovare”, USM, 7-8 noiembrie 2019*

---

10. Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei privind cadrul de administrare a activității băncilor nr. 322 din 20.12.2018. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr.1-5.